

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE AUDITCOMMISSIE VAN GEMEENTE DORDRECHT D.D. 10 FEBRUARI 2021

Voorzitter: Mevr. Van Eck
Griffiemedewerker: Dhr. Bakker
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Polat
Dhr. Besseling
Dhr. Van den Beukel
Dhr. Van der Meer
Dhr. Hagoort
Mevr. Koene
Dhr. Wisker
Dhr. 't Lam
Dhr. Nap
Dhr. Oostenrijk
Dhr. Van Vliet
Mevr. Vos
Mevr. Van den Bergh
Dhr. Noldus

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De voorzitter: Goedenavond, welkom in deze auditcommissievergadering van woensdag 10 februari. Ik ga even beginnen met het voorlezen van de mensen die op dit moment aanwezig zijn in de vergadering. Dat is de heer Polat, de heer Besseling, de heer Van den Beukel, de heer Van der Meer, de heer Hagoort, mevrouw Koene, de heer Wisker, de heer 't Lam, de heer Nap, de heer Oostenrijk, de heer Van Vliet, mevrouw Vos, vanuit de griffie de heer Bakker en ik als voorzitter, Marieke van Eck. Welkom. Even kijken, punt 1, de opening en vaststelling van de agenda en mededelingen. Zijn er mededelingen op dit moment? Dan graag even in de chat. Geen mededelingen zo te zien. Kan de agenda zo worden vastgesteld? Mooi. O, mevrouw Van den Bergh, u bent ook aanwezig, excuus.

2. Vaststellen van de besluiten van 27 januari 2021

De voorzitter: Het vaststellen van de besluitenlijst van 27 januari. Kan de besluitenlijst worden vastgesteld zoals die nu voorligt? Ik zie geen reactie in de chat, dus die is bij deze vastgesteld.

Stukken ter bespreking

3. BOVO/Grondzaken, presentatie afdeling Grondzaken

De voorzitter: Punt 3, BOVO/Grondzaken, presentatie van de afdeling Grondzaken. De heer Nap samen met mevrouw Vos heeft een presentatie over de werkwijze en financieringen van de bovenwijkse voorzieningen. Ik geef de heer Nap het woord en als er tussentijds verduidelijkende vragen zijn kunt u dat in de chat aangeven. De heer Nap.

De heer Nap: Goedenavond, ik zal ook nog heel even mijn camera aanzetten, in dit sfeervolle licht. Ik zal de presentatie even opstarten. Mijn naam is Albert Nap, ik ben teamleider van het team Grondzaken binnen de Dordtse stad en collega Karen Vos is ook aanwezig. Zij is degene die beleidsadviseur is op het onderwerp grondbeleid en daarmee ook kostenverhaal. Ik ga even zoeken naar de mogelijkheid om te delen.

De voorzitter: Wilt u even uw camera aanzetten, mijnheer Nap, alstublieft? O ja, zo gaat het ook. Nog eventjes een kleine mededeling, want de heer Noltus is ook aanwezig. Gaat u verder, mijnheer Nap.

De heer Nap: Ik probeer hem groot te krijgen,... Ja, is deze voor iedereen zichtbaar? Dan ga ik door. De presentatie over het kostenverhaal. De aanleiding van de presentatie is een vraag in de commissie Grote Projecten, naar aanleiding van de behandeling van de grondexploitatie Amstelveen, waarbij een vraag is gesteld hoe de bovenwijkse voorziening – in dat geval het geluidsscherm – werd bekostigd en of dat niet uit het Fonds Bovenwijkse Voorzieningen kon worden gedaan. Waar het dan in principe om gaat is kostenverhaal in het algemeen, daarom hebben we deze presentatie zo opgebouwd dat we even kort wat vertellen over wat kostenverhaal dan inhoudt, om vervolgens toe te spitsen op het Fonds Bovenwijkse Voorzieningen, de rol die het daarin speelt, de relatie die dat heeft met het grondbeleid en nog even kort ingaan op de nieuwe wetgeving die daarbij een rol speelt, de Omgevingswet. Want wij hadden in het verleden – een aantal raadsleden zal het ongetwijfeld nog weten – een fonds Bovenwijkse Voorzieningen, waarbij er sprake was van een vaste afdracht per vierkante meter uitgegeven grond aan het fonds Bovenwijkse Voorzieningen. In 2014 is er besloten, op voorstel van het college, door uw raad om met deze werkwijze te stoppen, omdat er eigenlijk steeds meer discussie was over hoe rechtmatig deze berekening was. Die is destijds op basis van de Wet Ruimtelijke Ordening gedaan en er waren nog slechts een beperkt aantal bovenwijkse voorzieningen. Wat we merkten is dat er in de praktijk eigenlijk vooral vanuit onze eigen gemeentelijke grondexploitaties werd bijgedragen aan dat Fonds Bovenwijkse Voorzieningen en dat het vooral, noem ik het maar eventjes, het rondpompen van geld was binnen onze eigen begroting. Bij derde partijen was het daarbij lastig om uit te leggen voor welke voorzieningen zij dan betaalden per vierkante meter grond die ze hadden uitgegeven en het wettelijk kader, de Wet Ruimtelijke Ordening, bood ook destijds voldoende mogelijkheden om op wettelijke basis de kosten die wij als gemeente maken te behalen, het kostenverhaal, bij deze marktpartijen. Daarom is destijds besloten met deze werkwijze te stoppen. Er is nog altijd wel een Fonds Bovenwijkse Voorzieningen in de vorm van een reserve, waar nog een klein aantal investeringen uit wordt gefinancierd, gedeeltelijk. Voorbeelden daarvan zijn de brug bij Stadswerven en het park Stadswerven. Zoals ik al zei is er in het wettelijk kader voldoende basis om de kosten die we als gemeente maken te verhalen bij marktpartijen, daarmee doel ik met name op ambtelijke kosten die we maken in het kader van bestemmingsplanwijzigingen bijvoorbeeld, maar ook kosten die we maken op het moment dat wij investeringen doen in de openbare ruimte of voorzieningen aanleggen,

door ontsluiting infrastructuur. Deze kunnen wettelijk als denkbaar bij marktpartijen in rekening worden gebracht. Daar zijn eigenlijk in de wet twee mogelijkheden voor, dat is het exploitatieplan of een anterieure overeenkomst. Het exploitatieplan is een wettelijk middel waarbij je, als je niet met marktpartijen overeen bent gekomen over welke kosten zij betalen is het via een afdwingbaar traject bij hen in rekening kan brengen. Een anterieure overeenkomst is eigenlijk zoals we gewend zijn te werken, met een samenwerkingsovereenkomst met marktpartijen, waarbij je met elkaar afsprekt in alle vrijheid die daarbij is om af te spreken welke kosten en in welke omvang je met elkaar wilt verrekenen.

De voorzitter: Mijnheer Nap, ik krijg even wat vragen binnen via de chat. Een vraag van mevrouw Van den Bergh: welke voorzieningen vallen precies onder de BOVO?

De heer Nap: Ja.

De voorzitter: En een vraag van mevrouw Koene: wat is een anterieure overeenkomst?

De heer Nap: De laatste vraag – ‘wat is een anterieure overeenkomst?’ – die wilde ik gaan toelichten, dus daar kom ik zo op terug. De eerste vraag: wat zijn precies bovenwijkse voorzieningen? Dat zijn voorzieningen, die zijn nader omschreven in de wet, maar dat zijn voorzieningen die een bovenwijks karakter hebben. Dan moet u dus denken aan een infrastructurele ontsluiting die op de hele stad van toepassing is, of bijvoorbeeld een park waar de hele stad profijt van heeft. Dat zijn echt voorzieningen die dus, niet zoals in het voorbeeld bij de exploitatie van Amstelveen, een heel specifiek geluidscherm is, wat eigenlijk sec van toepassing is op een deelontwikkeling, op een wijk waar speciale, specifieke investeringen die een bovenwijks karakter hebben. Ik hoop dat dat voor dit moment voldoende is. Dan ga ik verder met de andere vraag: wat is een anterieure overeenkomst? Een anterieure overeenkomst is eigenlijk niks anders dan een overeenkomst tussen twee partijen, voorafgaand aan een ruimtelijk besluit van de raad. Dat betekent dat op het moment dat er door de gemeente kosten gemaakt worden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling en deze kosten moeten wettelijk bij een marktpartij in rekening worden gebracht, dat er voordat het ruimtelijk besluit wordt genomen een overeenkomst tussen partijen wordt gesloten waarin er afspraken worden gemaakt over deze kosten. Uit die overeenkomst, voorafgaand aan het ruimtelijk besluit, wat vaak het vaststellen van een bestemmingsplan is, dan praten we over een anterieure overeenkomst. Mocht het nou zo zijn dat partijen, gemeente en ontwikkelaar, niet tot overeenstemming komen, dan geldt het vangnet van het exploitatieplan, wat ik in het begin van de presentatie zei. Daarin worden dan op basis van de wet, op basis van de lijst welke voorzieningen dan in rekening mogen worden gebracht, welke kosten in rekening mogen worden gebracht, in het exploitatieplan kosten afdwingbaar in rekening gebracht. In dat traject, na vaststelling van het ruimtelijk besluit, dat doen we dan met een posterieure overeenkomst, kan er nog altijd door partijen aanvullend zaken worden afgesproken. Dus het woord ‘anterieur’ betekent dat er een overeenkomst is gesloten voor het nemen van een ruimtelijk besluit. Het voordeel daarvan is – en daarom hebben wij dit ook in Dordrecht zo voorgesteld, vanuit het college aan uw raad, om deze werkwijze te hanteren, anterieure overeenkomst te sluiten – is dat je daarbij veel ruimte hebt. Je kan dus ook aanvullende afspraken maken buiten het wettelijk kader. Daarnaast is meer maatwerk mogelijk.

De voorzitter: Mijnheer Nap, ik krijg nog een vraag binnen van de heer Oostenrijk, maar die begrijp ik niet helemaal, dus ik hoop dat hij hem zelf even wil toelichten. Mijnheer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Ja hoor. Ik begrijp dat het een wat algemene overeenkomst is, maar dan is de vraag: wat is die ene overeenkomst dan waard als het dreigt mis te lopen?

De heer Nap: Een overeenkomst is nog altijd een overeenkomst tussen twee partijen, met een juridisch bindend karakter. Je komt iets overeen en op het moment dat je dat overeengekomen bent kan je middels een juridisch traject daar ook naleving vragen aan de andere partij. Dus dat is het waard. Het verschil zit hem erin dat je in een anterieure overeenkomst, in een samenwerkingsovereenkomst met een marktpartij, meer zaken met elkaar kan afspreken dan dat je sec via het exploitatieplan mag afspreken. Dat betekent als je bijvoorbeeld aanvullende kosten zou willen berekenen met een marktpartij en een marktpartij is bereid om daartoe bij te dragen – om wat voor reden dan ook, noem ik dan maar eventjes – dan mag dat. Maar dat zou kunnen zijn dat dat geen kosten zijn die sec feitelijk in de wet staan omschreven als kosten die ook in rekening mogen of moeten worden gebracht op het moment dat er geen overeenstemming tussen partijen plaatsvindt. Dus het is zeker geen vrijblijvende overeenkomst. Eigenlijk zijn alle overeenkomsten die wij als gemeente Dordrecht aangaan met marktpartijen anterieure overeenkomsten.

De voorzitter: Is dat voldoende, mijnheer Oostenrijk?

De heer Oostenrijk: Nou, één kleine vervolgvraag, want je hebt ook overeenkomsten tussen een gemeente en een marktpartij, bijvoorbeeld als het gaat om het vervangen van een bestrating. Dan blijkt achteraf dat er een grijs gebied is waarbij dan de gemeente de klos is. Is dat hier anders?

De heer Nap: Deze anterieure overeenkomsten hebben betrekking op trajecten waar ook sprake is van een ruimtelijk besluit. In het geval van het voorbeeld dat u aangeeft, het vervangen van bestrating, is er geen sprake van een ruimtelijk besluit. Er is geen bestemmingsplanwijziging nodig. Dat valt buiten deze context.

De heer Oostenrijk: Ja, dank.

De heer Nap: Dan ...

De voorzitter: Ik heb nog één kleine vraag van mevrouw Koene en dat is of dit termen zijn die ook wettelijk zijn vastgelegd, anterieur en posterieur, of dat dit vooral vakjargon is.

De heer Nap: Nee, dit zijn wettelijke termen inderdaad. Het is zo vastgelegd in de wet. Zoals ik net aangaf: op het moment dat er door de raad een ruimtelijk besluit wordt genomen, vaak het wijzigen van een bestemmingsplan, dan moet er een anterieure overeenkomst zijn, het kostenverhaal moet zijn verzekerd, zo klinkt het in de wet. Het verzekeren van het kostenverhaal dat kan middels een zogenaamde overeenkomst voorafgaand aan het ruimtelijk besluit, zijnde een anterieure overeenkomst, posterieur is daarna. Dat zijn inderdaad termen die in de wet zijn vastgelegd.

De voorzitter: Dank u.

De heer Nap: Daarmee is het ook wel vakjargon dus. Wat ik eigenlijk probeer te duiden is dat, het klinkt heel ingewikkeld, zo'n anterieure en posterieure overeenkomst, maar het is eigenlijk niets anders dan een privaatrechtelijke overeenkomst tussen partijen gerelateerd aan een ruimtelijk besluit. Straks hebben we in plaats van de Wet Ruimtelijke Ordening vanaf 1 januari 2022 de Omgevingswet. Daarin wordt het kostenverhaal, wat nu in de WRO is verzekerd, ook een plek gegeven en wordt er, zoals het er nu naar uitziet, een verdere versimpeling daarvan aangebracht. Het precieze kan ik daar op dit moment nog niet van vertellen, de wet is inmiddels wel aangenomen en treedt waarschijnlijk vanaf 1 januari 2022 in werking. Er zijn op dit moment veelvuldig cursussen waar wij ook aan deelnemen om ons goed en nog beter dan we al zijn geïnformeerd over de precieze werking in relatie tot het kostenverhaal van deze Omgevingswet. De bedoeling is wel dat het dus in de praktijk makkelijker gaat worden en minder complex dan nu het geval is met de werkwijze rondom het exploitatieplan. Maar de praktijk zelf moeten we dus gaan leren. Is voor ons in ieder geval geen aanleiding op dit moment voor te stellen op een andere wijze met ons grondbeleid en daarmee het kostenverhaal om te gaan. Wij stellen nog altijd voor om, zoals dat nu in onze nota grondbeleid staat, op basis van anterieure overeenkomsten het kostenverhaal te verzekeren. Het interessante daarbij is dat wij op dit moment een nota grondbeleid hebben waarin wij in principe een faciliterend grondbeleid als Dordrecht hanteren. Dat sluit aan bij de organische gebiedsontwikkeling, zoals dat op dit moment ook gevoerd wordt. Waarbij er sprake is van zeer langetermijnontwikkeling en geen vastgestelde eindpunten eigenlijk, dat je meer kijkt naar hoe de markt en de maatschappij zich ontwikkelt en daar je gebiedsontwikkeling probeert bij aan te laten sluiten en daar waar nodig je eventueel een actief grondbeleid zou kunnen toepassen, op het moment dat dat nodig is, om je doelstellingen te behalen. Daarbij komt het kostenverhaal ook weer om de hoek. Het kostenverhaal, daar waar je in geval dat de marktpartij ontwikkelt kostenverhaal pleegt door middel van een anterieure overeenkomst en de kosten die je als gemeenteraad bij hen in rekening brengt of door middel van een [plan] pleeg je dat bij een actief grondbeleid door middel van het uitgeven van je grond. Daarbij zijn de inkomsten die je daarmee genereert ook afdoende om het kostenverhaal verzekerd te hebben. Daarmee ben ik aan het eind van wat ik wilde vertellen over het kostenverhaal in relatie tot het Fonds Bovenwijks. Ik kan me voorstellen dat er nog wel aanvullende vragen zijn.

De voorzitter: Zijn er nog aanvullende vragen? Want dan zie ik die graag in de chat. De heer 't Lam.

De heer 't Lam: Goedenavond, voorzitter. Ik probeer even aan de hand van een tweetal vragen in mijn eigen woorden helder te krijgen of ik het allemaal goed heb begrepen, want het is nogal een technisch verhaal. Voorheen hadden we het Fonds Bovenwijkse Voorzieningen en mijnheer Nap vertelde dat daar bijvoorbeeld kosten inzaten voor een ontsluitingsweg die meer omhelst dan het betreffende plan. Zitten die kosten nu ook in de anterieure overeenkomst die we gaan sluiten? Dat is mijn eerste vraag. Mijn tweede vraag is: als we een overeenkomst willen sluiten en die komt niet tot stand, werken we dan niet mee aan de bestemmingsplanwijziging waaraan die overeenkomst voorafgaat?

De voorzitter: De heer Nap.

De heer Nap: U heeft het goed begrepen, mijnheer 't Lam. De kosten zoals deze worden omschreven, de investeringskosten, die worden inderdaad opgenomen in een dergelijke anterieure overeenkomst. Dat zijn kosten die wij dus, minimaal op de kosten die we dus wettelijk gezien ook moeten verhalen bij de marktpartij, die komen terug in die overeenkomst en eventueel de aanvullende kosten. Altijd voor zover deze voldoen aan drie criteria en die criteria zijn: proportionaliteit, toerekenbaarheid en profijt. Met andere woorden: je moet kunnen aantonen als gemeente dat de kosten die je in rekening brengt bij de marktpartij ook daadwerkelijk van toepassing zijn op datgene waar die partij profijt van heeft en dat de kosten toerekenbaar zijn aan het plan en dat ze proportioneel zijn, dus dat ze naar verhouding zijn in de mate waarvan de partij profijt heeft. Dat moet je dus wel zorgvuldig doen, je kan dus niet zomaar kosten in rekening brengen. Op het moment dat je dus meer kosten in rekening zou brengen dan je daadwerkelijk zou kunnen aantonen zou er sprake kunnen zijn van een onverschuldigde betaling. Een marktpartij zou dan een gerechtelijk traject kunnen starten en zeggen: beste gemeente, u laat mij te veel betalen, ik ben het er niet mee eens, toont u dat maar aan. Op het moment dat de marktpartij daarvoor in het gelijk gesteld wordt moet je daarvoor terugbetalen. Ik zit zoveel te vertellen dat ik de tweede vraag alweer vergeten ben. Kunt u die misschien even halen?

De heer 't Lam: De tweede vraag was: als je die overeenkomst wil sluiten om die kosten te regelen en je komt er niet uit, betekent dan dat je niet meewerkt aan de betreffende bestemmingsplanwijziging?

De heer Nap: Zo is het niet. Een bestemmingsplanwijziging is een publiekrechtelijke taak van de gemeente, je mag die twee dingen niet aan elkaar verbinden. Het betekent alleen wel, op het moment dat je dan je kostenverhaal niet hebt verzekerd, dat je als gemeente dan verplicht bent om een exploitatieplan op te gaan stellen. Daarmee beperk je jezelf dus in omvang van de kosten die je in rekening zou kunnen brengen, maar het is dus niet zo dat een marktpartij dan niet hoeft te betalen voor de kosten die we als gemeente maken en waartoe ze wettelijk verplicht zijn.

De heer 't Lam: U zegt: dan beperken we ons via zo'n regeling. Dan kan je wat minder kosten in rekening brengen dan via een overeenkomst zou kunnen. Betekent dat niet dat marktpartijen denken: we gaan geen overeenkomst sluiten, want dan hebben we in ieder geval minder kosten die in rekening gebracht worden.

De heer Nap: In de praktijk blijkt dat zeker niet het geval te zijn. Je brengt ook geen kosten in rekening in zo'n traject voorafgaand aan een exploitatieplan die niet relevant zijn. Dus het is een gezond samenwerkingsspel, noem ik het maar, waarbij je nader tot elkaar komt en vaak tot overeenstemming komt. In de praktijk – wij werken nu denk ik vanaf, nou moet ik even nadenken welk jaar – maar al een zeer geruime tijd op deze wijze en het is in Dordrecht nog niet voorgekomen dat wij een exploitatieplan hebben moeten opstellen.

De heer 't Lam: Oké, dank u voor de heldere antwoorden.

De voorzitter: Er komt nog een vraag binnen van de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de toelichting. Ik heb een vraag over die bovenwijkse voorzieningen. Ik kan het verhaal volgen voor zover het gaat over kostenverhaal die op het project zelf betrekking hebben, maar in het begin van het verhaal ging het over de bovenwijkse voorzieningen en aan het eind van het verhaal zei u: het moet toerekenbaar zijn en je moet kunnen aantonen dat een projectontwikkelaar, of wie dat dan maar is, er profijt van heeft. Wat voor profijt heeft die van bovenwijkse voorzieningen?

De heer Nap: Dat is precies het lastige punt bij het in rekening brengen of bij het hanteren van het Fonds Bovenwijkse Voorzieningen zoals we dat in het verleden deden. Er is een vaste bijdrage per vierkante meter uitgegeven grond. Omdat het dus lastig aantoonbaar is in welke mate een dergelijke ontwikkeling profijt heeft van een dergelijke bovenwijkse voorziening. Destijds hebben we dat wel getracht te doen, door in de structuurvisie en de bijbehorende bijlagen aan te geven welke bovenwijkse voorzieningen er in Dordrecht sprake van was. Op basis van verkeersbewegingen hebben wij geprobeerd het profijt en de toerekenbaarheid en de proportionaliteit aan te tonen van de ontwikkelingen die zich in de stad voordeden. U kunt zich voorstellen dat op het moment dat je veel voorzieningen hebt en er veel ontwikkelingen zijn, dan is dat goed uitlegbaar. Maar op het moment dat de omvang van het aantal investeringen, het aantal voorzieningen afneemt, dan wordt het veel minder plausibel om uit te leggen waarom inderdaad een bepaalde ontwikkeling bijdraagt aan zo'n bovenwijkse voorziening. Het blijft dus altijd heel lastig, ook op het moment dat er nu sprake is van een bovenwijkse voorziening, in hoeverre dat je kosten daarvan in je anterieure overeenkomst toe kan rekenen aan een specifieke ontwikkeling. Je zal dus moeten aantonen in hoeverre dat een bepaalde ontwikkeling profijt, hoe professioneel dat is en hoe toerekenbaar dat is.

De heer 't Lam: U laat dus een voorbeeld zien dat, weet ik veel, als er ergens een wijk wordt ontwikkeld dat op een gegeven moment bewoners van die wijk veel gebruik maken van een naastgelegen park, om maar eens iets te noemen. Dat is de manier om het zichtbaar te maken.

De heer Nap: Klopt.

De heer 't Lam: Oké, helder. Dank u.

De heer Nap: Misschien dat ik nog aanvullend het voorbeeld kan nemen van Amstelveen met het geluidsschermbord. Dat is niet helemaal het goede voorbeeld, omdat dat geen bovenwijkse voorziening is, maar wel een investering die over meerdere kostendragers is verdeeld. Rondom Amstelveen-ontwikkeling zijn er drie profijthebbende partijen, om het zo maar te zeggen. Dat is enerzijds de nieuwe woningbouwontwikkeling waarbij de grond uitgegeven wordt door de gemeente, de ontwikkeling van het voormalig ziekenhuisterrein en de bestaande woonwijk Dordtse Hout. Dat zijn eigenlijk de profijthebbende partijen en tussen die partijen zijn de kosten, de totale kosten van het geluidsschermbord verdeeld. Zo zou je kunnen kijken naar ook een echte bovenwijkse voorziening: welke partijen hebben daar profijt van? Tussen die partijen wordt, op basis van een aanname, een berekening gemaakt van de kosten.

De heer 't Lam: Oké, helder. Dank u.

De voorzitter: Ik krijg nog een vraag binnen van de heer Polat, mijnheer Nap. Dat is: hoe groot is de reserve op dit moment?

De heer Nap: Dat is een goede vraag. De reserve is zeer beperkt van omvang. Ik heb hem niet paraat, ik zou daar op moet terugkomen. Maar wat ik wel wil meegeven is dat de reserve zeer beperkt is en de ruimte die daar nog in zit die is belegd, als zijnde bijdrage in de investering van de brug en in het park.

De voorzitter: Dank u wel. Op de chat is het antwoord binnengekomen, want iemand had het bij de hand gelukkig, uw collega.

De heer Nap: Ja, ik zie hem.

De voorzitter: Zijn er verder nog vragen aan de heer Nap? Dank u wel voor de heldere toelichting dan.

De heer Nap: Graag gedaan.

De voorzitter: Dan heb ik nog een vraag aan de commissie: of de werkwijze zoals die is gepresenteerd voldoende is besproken voor jullie, hebben jullie nou een helder beeld erbij? Het was een goede presentatie, want dat is het geval. Zijn er politieke punten eventueel die in één van de adviescommissies nog besproken zouden moeten worden? Prima. Het was gewoon een helder betoog, dus dit is even voldoende voor nu.

4. Aanbesteding periode 2022-2025 accountant

De voorzitter: Dan gaan we verder naar punt 4, aanbesteding periode 2022-2025. De commissie verkent de keuzes die voorliggen ten aanzien van de aanbesteding van de accountant en brengt hierover advies uit aan de raad. U heeft allen kennisgenomen van de brief van de heer Van den Beukel over dit onderwerp. Zijn hierover vragen of opmerkingen? Als u hierover het woord wil voeren, geef dat even aan in de chat, alstublieft. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Het woord voeren is misschien een wat weids woord, ik heb een paar vragen. Ik begrijp dat het uitgangspunt is dat accountant-firma's niet meer voor één gezamenlijk perceel opteerden. Kan worden toegelicht waarom niet, wat is de drijfveer daarachter? Daaraan gekoppeld meteen een tweede vraag: er wordt een ambtelijke voorkeur aangegeven om Dordrecht samen met de gemeenschappelijke regelingen waar Dordrecht deel van uitmaakt in één perceel te zetten. Dat vind ik een begrijpelijke keuze, dat is voor Dordrecht namelijk het minste extra belasting enzovoort. Maar geldt diezelfde voorkeur niet voor alle andere gemeentes, zodat we uiteindelijk toch weer op één perceel uitkomen? Begrijpt u mijn gedachtegang? Misschien kan iemand daar een toelichting op geven.

De voorzitter: De heer Van den Beukel.

De heer Van den Beukel: Ja, daar kan ik wel een toelichting op geven. Er zijn wat marktverkenningen geweest en het blijkt dat accountantskantoren – je heb natuurlijk een paar hele grote accountantskantoren, je hebt ook wat middelgrote

accountantskantoren – de grotere hebben er, denk ik, geen trek meer in om alle Drechtsteden te bedienen, omdat je natuurlijk toch een groot verschil in omvang ziet tussen die gemeentes. Dus een Deloitte of een PWC, die zijn vaak wel geïnteresseerd in de wat grotere gemeentes en wat minder in de kleinere, dus die zullen om die reden, als we het helemaal weer gaan gezamenlijk doen misschien niet inschrijven. Dat is de vorige keer ook gebeurd. De middelgrote kantoren hebben gewoon moeite om alle Drechtsteden, als ze die in één keer erbij zouden krijgen, om die goed te bedienen. Want het betekent nogal wat voor een personeelsbestand, dan zullen ze wel flink moeten uitbreiden. Dan de andere vraag die u had, over of alle gemeenten niet zo erin zullen zitten: maar wij willen graag samen in een gemeenschappelijke regeling. Ja, dat zou kunnen, dat weet ik niet. Alle auditcommissies buigen zich nu over dit vraagstuk. Maar ik denk dat Dordrecht wel een hele uitgesproken voorkeur heeft voor het één accountant hebben samen met die twee gemeenschappelijke regelingen. Dordrecht gaat natuurlijk, als de transitie door mag gaan, de centrumgemeente worden. Heeft toch een bijzondere positie daar ook in, die gaan ook de andere gemeentes bedienen. Dus het is gewoon even afwachten hoe de reactie zal zijn uit die andere auditcommissies, van die andere gemeenten.

De heer Van der Meer: De inzet is dus dat u met de andere gemeenschappelijke regelingen en gemeentes die nu in het gezamenlijke perceel zetten gaat onderhandelen, om het zo maar te zeggen, om er een aantal onderscheidende percelen van te maken?

De heer Van den Beukel: Ja, dat is wel het idee. Maar het kan zomaar zijn dat een gemeente zegt: wij doen het wel in ons uppie, wij doen helemaal niet mee met de gezamenlijke aanbesteding, wij gaan ons eigen traject lopen. Dat zou kunnen, als ze daar redenen voor hebben. Dus het is nu een inventarisatieronde die gedaan wordt: hoe staan de diverse gemeentes erin? Dan gaan we kijken of die puzzelstukjes gaan passen.

De heer Van der Meer: Oké. Dank voor zover.

De voorzitter: Dan heb ik nog een vraag van de heer Noldus, mijnheer Van den Beukel.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Ik weet niet of u mij kan zien en kan horen. Ja, volgens mij wel. Een vraag, ik snap uiteraard ook het punt wat de heer Van der Meer aangaf over het gezamenlijk in opdracht geven met een aantal uitvoeringsorganisaties. Lijkt mij zeker niet met alle gemeenten per se nodig, maar met een aantal belangrijke uitvoeringsorganisaties lijkt dat zeker een pré en zouden we nog een stapje verder willen gaan, gezien ook de datum dat het contract opnieuw in zou gaan, vanaf 1 januari 2022 – doe ik even uit mijn hoofd – wat ongeveer dezelfde datum is als de beoogde verandering van de organisatiestructuur. Is het dan niet veel logischer en handiger om op zijn minst één jaar daartussen te laten? Oftewel: de huidige overeenkomst nog te verlengen en een andere datum hiervoor te kiezen, zodat het niet gelijk oploopt met elkaar? Dat lijkt mij de enige grote bijkomstigheid van een aantal zaken die je niet per se door elkaar wil laten lopen. Heeft u daar een reflectie op?

De heer Van den Beukel: Daar is, volgens mij, in de voorbereidingsgroep wel over gesproken. Maar we hebben natuurlijk al twee keer verlengd met BDO, dus nog een derde verlenging is contractueel gewoon niet afgesproken. Dus er zitten toch wat rechtmatigheidshaken en -ogen aan, om nog eenmalig een extra jaar erbij te pakken.

Niet alle gemeentes staan ook te springen om dat te doen. Er zijn gemeentes, die willen gewoon van BDO af. Althans, 'af', maar in ieder geval ambtelijk hoor je dat geluid wel en de vraag is even hoe dat bestuurlijk dan ligt. Maar dan ga je natuurlijk helemaal op diverse paden lopen. Maar als dat een suggestie vanuit Dordrecht is, vanuit de auditcommissie van Dordrecht is de rol: onderzoek dat eens, of dat kan. Dan kunnen we dat natuurlijk meenemen naar die regionale groep.

De heer Noldus: Ik weet niet hoe de rest van de auditcommissie dit ziet, maar het lijkt mij geen gekke gedachte om dat te bekijken. Als de andere gemeenten hun eigen pad trekken, ik denk dat onze met name is, zo las ik het in het stuk, onze totale samenhang zit in de uitvoeringsorganisaties zoals het Shared Service Center, de GER of de Sociale Dienst Drechtsteden en de aanverwante organisaties. Hoe ze het in Alblasterdam misschien dan doen staat er misschien dan wat verder van af, is mijn gevoel daarbij.

De heer Van den Beukel: Alblasterdam is natuurlijk al geswitcht.

De heer Noldus: Slecht voorbeeld van mij.

De heer Van den Beukel: Ja, die zijn bij Deloitte terug, dus die hebben niet verlengd.

De heer Noldus: Deloitte, zag ik ook, ja. Die doen dus ook ...

De voorzitter: Ik krijg nog even een vraag binnen van de heer 't Lam, op een vraag van u, mijnheer Noldus.

De heer 't Lam: Nou, niet zozeer aanvraag aan mijnheer Noldus, maar een aanvullende opmerking, want ik vond het idee van mijnheer Noldus niet verkeerd, om een jaar te verlengen en pas te beginnen als onze nieuwe organisatie er staat. Want je zou nu in feite met 2 soorten bestekken moeten werken, omdat je nog niet weet of het ingaat op 1 januari 2022. Het voordeel is ook, als je een jaar verder gaat, dat straks de nieuwe gemeenteraad een beslissing kan nemen. Want we gaan nu beslissen voor een periode die geldt voor na de verkiezingen van 2022. Laat je het ingaan op 1 januari 2023 dan is er ook een rol voor de nieuwe gemeenteraad. Verder deel ik de mening – ook van mijnheer Noldus – dat we ons vooral moeten richten op Dordrecht en mogelijk dan de grotere gemeenschappelijke regelingen die aan ons verbonden zijn, maar dat we niet te veel tijd en energie in moeten steken om andere gemeenten erbij te halen. Willen die, dan vind ik dat prima, maar laten we daar niet te veel energie in steken.

De voorzitter: Dan is het denk ik goed om even aan de commissie de vraag te stellen hoe zij erin staan, om dat nader te laten onderzoeken, om één jaar BDO nog te verlengen. Heb ik even een vraag aan de heer Besseling, want hij heeft een opmerking genoteerd in de chat, maar gezien de reacties: hoe verhoudt zich dat met elkaar, mijnheer Besseling?

De heer Besseling: Goedenavond allemaal. Ik denk – mijn collega, de heer Van den Beukel, zei daar ook al iets over – we kunnen het signaal natuurlijk altijd meegeven naar de groep die zich met dit proces bezighoudt. Ik denk zelf dat het qua rechtmatigheid lastig is als je een contract voor drie jaar afsluit met een optie tot twee jaar verlenging, waar we nu gebruik van hebben gemaakt, om nog een jaar te verlengen. Het is natuurlijk

zo dat het BDO vrijstaat om ook weer in te schrijven op de nieuwe periode. Want ik deel wel met een aantal van u de wens om, als de invlechting inderdaad doorgaat in het tempo wat we voorzien, dat een wisseling van accountant precies in dat jaar ook wel wat lastig kan zijn. Dat is in ieder geval even wat ik mee wil geven.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Want ik heb nou een aantal partijen die het wel een goed idee vinden, dat zijn er volgens mij opgeteld vijf. Kijk ik even naar mijn collega, of dat voldoende is. Dat zou dan een onderwerp kunnen zijn wat in de begeleidingsgroep gaat worden meegenomen, dus dat wordt bij deze vastgelegd. Er komt dus een begeleidingscommissie die het proces begeleidt rondom de aanbesteding. Voordat ik hierover verderga, de heer Oostenrijk had ook nog een vraag inderdaad. De heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Op zich vind ik het goed dat wordt nagegaan of die verlenging mogelijk is of niet. Als dat niet het geval is dan kom je natuurlijk wel tot de vraag: wat willen we dan wel in 2022? Omdat je – en zoals eerder gemeld – natuurlijk nog niet ziet wat de consequenties zijn in het hele Drechtstedenverhaal. Maar ik zit even met de vraag of het nu zo vanzelfsprekend is dat je één accountant wil hebben voor zowel Dordrecht als gemeente, los even van de andere zes, en die gemeenschappelijke regelingen. Zou het niet verfrissender zijn en scherper zijn als je dan juist een accountant hebt niet voor die gemeenschappelijke regelingen, niet dezelfde tenminste? Want dan loop je ook niet het risico dat men twee heren of drie heren hoeft te dienen.

De voorzitter: Is dat een vraag waar u antwoord op kan geven, de heer Van den Beukel?

De heer Van den Beukel: In de memo die ik geschreven heb staat natuurlijk heel duidelijk dat het de ambtelijke voorkeur heeft om voor één accountant te gaan. Dat werkt gewoon efficiënter, dan heeft u ook eerder een accountantsverklaring waarschijnlijk. Bestuurlijk kan, dit geluid wat u nu afgeeft, bestuurlijk kan dat inderdaad verfrissend zijn, ja, dat kan partijen scherper houden, dat klopt, als je met verschillende accountants in zee gaat.

De voorzitter: De heer Besseling wil ook even het woord.

De heer Besseling: Dank u, voorzitter. Misschien een korte aanvulling nog op wat mijn collega, de heer Van den Beukel zegt. Met namen de partijen GHD en Dienst Gezondheid en Jeugd kennen een hele directe relatie ook met onze begroting. Wij hebben veel zaken in een mandaat of delegatie daar belegd, dus je ziet in de volgorde der dingen dat een accountant eerst daar zijn controle moet afronden voordat hij uiteindelijk een verklaring kan geven bij de gemeentelijke jaarrekening en wat de doorrekeningen daarvan zijn. Wat wij ambtelijk nu merken deze periode, waarin BDO inderdaad zo'n beetje iedere Drechtsteden-gemeente in een controlepakket heeft, maar ook alle GR'en, dus ook een omgevingsdienst en een veiligheidsregio, uit mijn hoofd gezegd. Maakt het ambtelijke proces van de hele keten waarin we met zijn allen zitten om tot een accountantsverklaring te komen wel echt efficiënt. Ook kunnen wij, natuurlijk moeten daar, Chinese muren wil ik niet zeggen, een accountant kan natuurlijk niet alles zeggen, maar die kan wel eens wat duiden, bijvoorbeeld: wat speelt er nou nog bij zo'n GR, waar jullie ook als gemeente een belangrijk aandeel in hebben? Uit de periode hiervoor kan ik mij van enige afstand nog herinneren dat dat niet altijd dezelfde accountant was en dat

je als gemeente wel eens geconfronteerd werd met vaktechnische discussies tussen verschillende accountants over hoe iets nu geduid moest worden. Dat kon echt wel eens tot verschillen van inzicht leiden en ook tot een periode waarin het echt langer duurde voordat wij duidelijkheid hadden hoe onze accountant daartegen aankeek, wat uiteindelijk natuurlijk gewoon tijd kost. Dus dat is een beetje de ambtelijke logica om voor dit construct te kiezen. Een andere misschien-vraag die u als auditcommissie wellicht nog even in uw midden kunt leggen is: hoe tevreden bent u zelf over BDO? U maakt natuurlijk de accountant regelmatig mee in uw midden, zowel qua toelichting als qua bevindingen. Dat is er misschien ook nog wel één om richting de raad te adviseren, gewoon een stukje duiding van de huidige accountant zou ook niet verkeerd zijn, denk ik.

De heer Oostenrijk: Een korte reactie. Die ambtelijke voorkeur begrijp ik wel, maar daar zitten wij natuurlijk hier niet voor. Dus wat dat betreft blijft het even de vraag of het in de scherpste zo vanzelfsprekend is. Daar ben ik nog niet uit, omdat het gemakkelijke hoeft niet de enige doorslag te geven rond een keuze. Wat dat betreft hecht ik meer aan scherpste dan aan gemak.

De voorzitter: Waarvan akte, mijnheer Oostenrijk. Dank u. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Een beetje in lijn met wat de heer Oostenrijk zegt. Het feit dat verschillende accountants elkaar kunnen tegenspreken zou natuurlijk juist ook een voordeel kunnen zijn, omdat je op die manier wellicht problemen boven tafel krijgt die anders niet boven tafel zouden komen. Dus uit het oogpunt van, niet zozeer van efficiëntie, maar van effectiviteit van de controle zou dat wel van belang kunnen zijn. In elk geval lijkt mij effectiviteit van de controle een belangrijk criterium om bij de selectie van een accountant mee te nemen. Maar ik neem aan dat in die voorbereidingsgroep die er is of komt het ook over die selectiecriteria zal gaan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Meer. Er komt inderdaad een begeleidingscommissie voor het hele proces. Daar worden natuurlijk deze bevindingen van de heer Van den Beukel meegenomen, uw eigen reacties daarop. Er wordt ook een vertegenwoordiger namens de raad gevraagd. De heer De Looze heeft aangegeven dat hij hiervoor beschikbaar is. Kijk ik heel even naar mijn griffier, of er nog iets nader geduid moet worden. Als u nog andere opmerkingen heeft om mee te geven aan die commissie dan kunt u dat nu even melden, want we hebben nu het feit van één accountant of meerdere accountants in verband met de scherpste, of juist niet, in verband met de efficiency. Eventueel verlengen van BDO, als dat kan. Zijn er nog andere zaken? De heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Nog even die vraag rond de accountantskeuze in de selectie als het gaat om de 2 grote jongens of de selectie uit de kleinere partijen. Daar kon ik uit het stuk niet goed lezen of er een voorkeur is. Wel een constatering dat dan de 2 grote jongens klaarblijkelijk 25 procent duurder zijn. Maar is dat impliciet nu de keuze geworden om dus niet voor de 2 grote jongens te kiezen? Dat staat een beetje vaag omschreven. Graag een reactie.

De voorzitter: Volgens mij is er geen expliciete keuze gemaakt op dit moment, de heer Oostenrijk. Er wordt gewoon een aanbestedingsproces gelopen met daarbij een

begeleidingscommissie die een aantal zaken wil onderzoeken die ook u weer gaat meegeven nu, als commissie.

De heer Oostenrijk: Oké.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik wou nog een mogelijk aandachtspunt meegeven. We hebben met BDO een aantal keren een discussie gehad over hun rol in toezicht op niet zozeer de financiële juistheid van de gegevens, maar over de doelmatigheid daarvan. Daarvan is steeds gezegd: dat is voor een accountant niet aan de orde, die doet daar geen uitspraken over. Maar wel over de kwaliteit van de informatievoorziening over de doelmatigheid. Ik zou dat graag als aandachtspunt meegenomen willen zien bij de selectie van de accountant, omdat dat voor de raad een belangrijk aanknopingspunt voor sturing is natuurlijk.

De voorzitter: Dank u wel. Staat genoteerd. Nog meer over dit onderwerp?

5. Nota risicomanagement en weerstandsvermogen (1^e consultatie met procesaanpak)

De voorzitter: Dan gaan we door naar punt 5 van de agenda, de nota risicomanagement en weerstandsvermogen. Een eerste consultatie van de procesaanpak en de heer Hagoort heeft gevraagd dit punt kort te mogen inleiden met een kleine presentatie. De heer Hagoort.

De heer Hagoort: Mevrouw Van Eck, dank u vriendelijk. Goedenavond allemaal. Als u mij even toestaat om mijn presentatie te openen, dan ga ik daarmee aan de slag. We staan aan de vooravond van de actualisatie van de nota risicomanagement en weerstandsvermogen. Dat is altijd een mooi moment om met elkaar te gaan kijken hoe dat het beste aangepakt kan worden. Om u even in het onderwerp te zetten, een onderwerp over risico's, een snelle blik in Google op 'Dordrecht risico's' levert een aantal mooie plaatjes op. Daar is niet altijd tekst bij nodig, uitleg bij nodig, want titels en plaatjes zeggen vaak genoeg, dus ik laat ze daarom ook één voor één in beeld verschijnen. U zult ongetwijfeld de actualiteit van het onderwerp risico's, risicosturing, risicomanagement, welke term je er ook aan op wil hangen, herkennen in de diverse afbeeldingen die nu langskomen. Het BDV heeft een aantal jaren geleden voor wat nieuwe benamingen gekozen. Die zijn ook weer niet zo schokkend veranderd, maar toch een klein beetje. De alom bekende paragraaf 'Risicomanagement en weerstandsvermogen' heet tegenwoordig de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. Nou is de keuze voor de benaming van de nota nog steeds een eigen, vrije keuze. Ik ben zelf wat meer gecharmeerd van de term 'risicosturing' en niet zozeer de term 'risicobeheersing'. Als je je af zou vragen: waarom dan? Dan zit dat hem meer in het idee dat die term 'risicobeheersing' in het jargon wat statischer is, het is echt een wat oudere term die uitgaat van een min of meer ideaal wereldbeeld met weinig wilde vraagstukken, meer tamme vraagstukken. Het is ook een beetje statisch, terwijl 'risicosturing' veel meer dynamiek uitstraalt en ook vandaag de dag een wat actuelere term is. Goed, hier mijn eigen voorkeur. Toch wel even handig – en echt niet als doel te belerend daarin te zijn – voor risico zijn er ongelooflijk veel definities. Er is ook geen

ultieme definitie. De werkdefinitie waar in de vorige Auditcommissie ook al een klein beetje aan gerefereerd werd, zitten we in het denken in risico als een onzekere gebeurtenis en dan wel met oorzaken, een waarschijnlijkheid van optreden en effecten op doelen. Vooral die laatste, effecten op doelen, dat las u ergens in de memo als het goed is ook terug, dat is wel de wat meer huidige, actuele kijk op risicomanagement. Risico's en kansen. Deze definitie of deze werkdefinitie moet ik zeggen, is ergens een variant op de bekendere daartegen vanuit ISO, COSO, het World Economic Forum, die hanteren soortgelijke definities, alleen net iets anders opgeschreven, maar wel in de kern hetzelfde als deze werkdefinitie. Ik heb in het memo de aanleiding opgenomen voor de actualisatie en u gaat wederom nadenken over methodiek en diverse beleidskaders. Wat dat betreft kan u ook terugkijken, uw voorgangers hebben een erg mooie nota in 2013 opgeleverd, in coproductie met de stadscontrole, de ambtelijke staf en de accountant. Die nota heeft gewoon een 7, 8 jaar nu standgehouden en om die reden heb ik eigenlijk ook gekozen om in de bespreking niet zozeer linea recta te kiezen voor een aanpak vanuit de gemeente, vanuit een ambtelijke rol, maar meer in eerste instantie te vragen: op welke manier wilt u nou als raad bij dit onderwerp, bij deze thematiek, betrokken zijn? Het kan helpen om in die betrokkenheid ook gewoon met elkaar eens te reflecteren op die huidige beleidskaders. Er zullen er bij zijn waarvan u denkt: die kunnen zonder meer gehandhaafd blijven. Maar er zullen er ook bij zijn waar u van denkt: nou, die kunnen echt wel weer herzien worden. Wellicht, vanuit uw eigen werkomgeving, vanuit uw eigen kennis op dit terrein zijn er ook beleidskaders nodig om aangevuld te worden, om bijgeplaatst te worden. Mevrouw Van Eck, misschien is dit genoeg voor mij als intro. Wilt u het gesprek overnemen, alstublieft?

De voorzitter: Prima, dank u. Wie heeft er hier een reactie op of een vraag, op dit moment? De heer Polat.

De heer Polat: Dank voor de presentatie. Duidelijk wat de risico's betekenen en wat dat inhoudt voor een organisatie als de onze. Ik heb wel enkele vragen over de beleidskaders. Vooral bijvoorbeeld het beleidskader 10. Mijn vraag is: hoe actueel is dat beleidskader nu? Over 11, we hebben natuurlijk een norm, een ratio-cijfer 1.0 bepaald. In de komende periode kan het dan zijn dat de risico's van Corona, die gaan natuurlijk een rol spelen in onze bedrijfsvoering in de gemeente. Wat gaat dat voor effect daarop hebben en hoe erg is het om bijvoorbeeld, om die 1.0 los te laten, tijdelijk dan, en dan later weer aan te vullen? Mijn laatste vraag is over de stille en geheime reserves, heeft u daar een bepaald beeld van, hoe groot die reserves zijn? Daar wou ik het voorlopig even bij laten.

De heer Hagoort: Mevrouw Van Eck, ik wil hier met alle liefde op antwoorden. Sommige vragen zijn allen heel relevant. U moet zelf even ingrijpen als u aangeeft: ik wil het gesprek met name hebben over de wijze waarop de auditcommissie betrokken wordt. Anders geef ik inderdaad invulling aan de vragen van de heer Polat, dat is voor mij geen enkel probleem. Maar u moet zelf even aangeven of u op deze manier het gesprek wilt voeren. Beleidskader 10, ten aanzien van de verbonden partijen ...

De voorzitter: Inderdaad, mijnheer Hagoort, ik denk dat u daar een goede opmerking plaatst, want dit is de eerste consultatie, dus het gaat nog verder. U heeft ook gevraagd om hoe de raad hiermee verder wil en in wat voor werkvorm eigenlijk, want daar zouden dit soort dingen nader besproken kunnen worden, lijkt mij, dat dat ook de bedoeling is.

Dus dan is het, denk ik, wel goed om dat – dan richt ik me even tot de commissie – om dat even in jullie achterhoofd te houden als jullie daar een antwoord op formuleren: hoe verder? Dus in welke werkvorm bijvoorbeeld. Want daar komen dit soort vragen ook gewoon aan de orde, lijkt mij. Ga ik even kijken naar die andere vragen die er zijn, want mijnheer Van der Meer wil graag een reactie geven.

De heer Van der Meer: Ja voorzitter, ik wou inderdaad graag proberen een antwoord te geven op de vraag die de heer Hagoort stelt. Ik denk dat het heel belangrijk is om hier over een aantal zaken, met name wat betreft de procedures, met de raad te overleggen. Ik denk dat een groot deel van de raadsleden het heel moeilijke materie vindt, om het zo maar te zeggen, en ik begrijp dat er in het verleden al een keer een themasessie over is geweest. Ik zou dat een heel goed idee vinden, om dat opnieuw te doen. Als dat niet haalbaar is, in elk geval een soort van schriftelijke ronde te laten plaatsvinden, waarbij fracties hun vragen en opmerkingen kunnen inbrengen en daar een paar keer over heen en weer gepraat kan worden. Maar het liefste zou ik een bijeenkomst willen bepleiten. Om dat wat te concretiseren wou ik een aantal – als u dat goed vindt – een aantal beleidskaders noemen waar ik nu geen inhoudelijke reactie op hoef, maar die volgens mij in zo'n gesprek besproken zouden moeten worden. Dat gaat dan bijvoorbeeld, en dan noem ik in één adem beleidskader vier, vijf en twaalf. Daarover zou denk ik de discussie gevoerd moeten worden: wat willen wij eigenlijk als raad meenemen in ons weerstandsvermogen? Op dit moment is dat de algemene reserve en de reserve grondbedrijf en een aantal posten onvoorzien, maar dat is uiteindelijk, wij hebben het daar vorige keer ook al over gehad, een politieke keuze. Je kunt daar ook nog andere reserves bij betrekken. Beleidskader zes zou ik interessant vinden om te bespreken, daar gaat het over de effectiviteit van risicomanagement. Ik zou graag een gesprek willen hebben over hoe we nou de effectiviteit van risicomanagement eigenlijk vaststellen. Dat is voor een deel een technische vraag, maar voor een deel ook een procedurele vraag, lijkt mij. Iets soortgelijks geldt voor beleidskader negen, waar het over risicoprofielen gaat. Hoe stellen we die eigenlijk vast, hoe organiseren we tegenspraak op dat punt, om het zo maar te zeggen? Wij hebben het net gehad over het mogelijke voordeel van verschillende accountants te hebben. Hebben we ook verschillende deskundigen nodig, om met elkaar in tegenspraak of met elkaar in debat te gaan over wat de risico's zijn? Beleidskader tien is al even genoemd door collega Polat. Voor mij zou de vraag van belang zijn of er mogelijkheden zijn om eisen te stellen aan verbonden partijen, met betrekking tot hoe zij met risico's – die wellicht uiteindelijk bij de gemeente terechtkomen – omgaan. Hoort dat niet ook bij het risicomanagement of de risicosturing, zoals u dat noemt? Dan zit er volgens mij nog een beleidskader in wat niet als beleidskader wordt benoemd. Dat gaat over de keuze voor een 75 procent zekerheidscriterium bij allerlei risico-inschattingen. Dat is een nieuw criterium, dat is vroeger 90 procent geweest, dus daar lijkt ook een politieke keuze mede aan ten grondslag te liggen. Dus dat is wellicht ook een punt om het over te hebben. Tenslotte meende ik dat er, ik heb al iets gezegd over beleidskader negen, over de procedure om het risicoprofiel vast te stellen. Ik denk dat er ook behoefte zou kunnen zijn aan een beleidskader over hoe we te werk gaan om de lijst van risico's die moeten worden meegenomen in beeld te brengen. Het is heel makkelijk, u deed dat in uw presentatie ook om een aantal risico's te laten zien. Maar hoe weet je nu of je niet belangrijke risico's over het hoofd ziet? Hoe kom je tot een inschatting van de kansen op die risico's en van de mogelijke gevolgen daarvan? Ook weer deels een technische vraag, maar de keuze

voor een procedure, om dat goed te borgen, lijkt mij een politieke vraag. Hier wil ik het even bij laten voor dit moment.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van der Meer. Mijnheer Oostenrijk, u heeft nog een vraag.

De heer Oostenrijk: Ja, mijn eerste vraag of we ons konden vinden in de voorgestelde werkvorm. In zijn algemeenheid kan ik me daar wel in vinden. Maar als het gaat om dat risicoverhaal, en dan haak ik even in op de opmerking die de heer Van der Meer net maakte, van te stellen eisen aan verbonden partijen. Natuurlijk snap ik dat, maar het gaat natuurlijk evenzeer over te stellen eisen aan de eigen ambtelijke organisatie. Want de eigen organisatie kan ook zorgen voor behoorlijke risico's. Hoe borg je dat?

De voorzitter: Staat genoteerd, dank u wel. Mijnheer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Ook met betrekking tot de werkvorm, laat ik me daar even kort toe beperken. We zien in de beleidskaders wel echt verschillende mate van onderwerpen, die meer of minder direct draagvlak hebben met waar we als raad zicht op hebben. Dus ik denk dat het ook goed is, dus dat zou mijn idee zijn, om ook een soort van onderscheid te maken in wat nou voor de raad direct is en wat vanuit de ambtelijke organisatie, dan wel vanuit het college direct inzichtelijk is als stuurmechanisme. Ik bedoel, dat zijn allemaal dingen die de raad vaststelt, maar sommige indicatoren die zijn met name voor het college, lijken mij, van belang. Dus ik zou wel iets hechten aan kijken of we daar een soort van gezamenlijk proces voor hebben. Dat is wel het gevoel wat het bij ons oproept, in ieder geval. Voor de rest heb ik nog wat notities staan bij het beleidskader. Maar voorzitter, begrijp ik goed dat het volgens mij nu niet de bedoeling is om daarop te reflecteren en reageren? Dus als dat inderdaad zo is dan wil ik het hier even bij laten.

De voorzitter: Nee, dat is prima, want dit is gewoon een eerste consultatie. We gaan even kijken hoe we verder gaan met deze nota. Ik hoor u zeggen dat u wel behoefte heeft aan een duiding tussen: wat is voor de raad en wat is juist voor de ambtelijke organisatie en college belangrijk? Is dat iets wat in een themabijeenkomst mee begonnen zou kunnen worden of wat voor vorm stelt u voor?

De heer Noldus: Ja, dat zou daar prima mee kunnen komen. Dat kan in verschillende settings een plaats krijgen, maar het is in ieder geval één van de vragen die het bij onze fractie oproept.

De voorzitter: Oké, prima. Dank u. De heer 't Lam.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Als ik zo de collega's hoor en de presentatie van mijnheer Hagoort, dan krijg ik het idee dat we een heel langdurig proces aan het opzetten zijn, waarbij we verschillende keren terugkomen of in een thematische bijeenkomst of hier in de auditcommissie. Als we kijken naar het aantal keren dat we vergaderen als auditcommissie dan ben ik bang dat we bijna iedere auditcommissie dit jaar aan het vullen zijn met dit onderwerp. Dus ik had een beetje, toen ik de stukken las, het idee: we handelen vanavond de dertien beleidskaders – althans, iedereen geeft even aan wat hij daarin anders wil, we hebben namelijk een goed basisstuk – en vervolgens

wordt aan de hand daarvan een nieuw stuk ambtelijk gemaakt en bespreken we dat of opnieuw in de auditcommissie als het techniek is, of in de commissie Bestuur en Middelen als het politiek is. Dat wat betreft de werkvorm. Ik heb ook nog twee opmerkingen over beleidskaders, maar ik begrijp nu, aan de hand van de opmerking van de voorzitter, dat dat niet op dit moment even aan de orde is. Dank u wel.

De voorzitter: Nou kijk ik even naar mijnheer Hagoort. Wat is wenselijk? Heeft u nu liever al meteen de suggesties van de commissie met betrekking tot de beleidskaders?

De heer Hagoort: Waar het mij vooral om gaat is dat ik me liever niet wil vergalopperen aan een situatie in 2012, 2013, waarin er een nota tot stand kwam die behoorlijk ambtelijk gestuurd was en die ook wel behoorlijk wat financieel-technische beleidskaders in zich had. Waarin het eerste momentum dat deze nota in de auditcommissie kwam er eigenlijk een terugverwijzing kwam: zo kijken wij hier niet naar, naar dit onderwerp. Wij hebben hier onze eigen visie, onze eigen opinie op, wij willen echt die kaders mee helpen ontwikkelen, meedenken daarin. Dat was toen de situatie, praten we over 7, 8 jaar geleden. Dat die situatie veranderd is dat begrijp ik alom. Vooral daarom dus die vraag: hoe wilt u hierbij betrokken zijn? Ik hoor nu een aantal verschillende geluiden, maar ik heb nog geen gemene deler daarin waargenomen.

De voorzitter: Dat is een vraag aan de commissie, denk ik. Wat heeft uw voorkeur?

Mevrouw Koene: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik zou bijna zeggen: ik heb geen enkele voorkeur. En: willen we dit wel, dat we ... Tenminste, ik hecht erg veel waarde aan het uitwerken door de ambtelijke organisatie van dit soort dingen. Ik vind ook dat we in de auditcommissie zeker niet zitten om politieke sausjes toe te gaan voegen aan dit soort thema's. Ik zou het daardoor misschien niet raar vinden, maar goed, dan ga ik absoluut tegen de haren van een aantal mensen in, maar ik zou het helemaal niet raar vinden als er gewoon toch vanuit de ambtelijke organisatie heel duidelijk wordt gesteld: zo is het het meest werkbaar voor ons. Dan ga ik daarnaar luisteren, waarom dat zo is. Maar ik ben geen beleidsambtenaar en zo wil ik me ook niet gedragen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Even bij interruptie, voorzitter. De vraag van de heer Hagoort was: waar moet de raad bij betrokken worden en over welke beleidskaders willen jullie mee overleggen? Ik heb in mijn betoog daar een aantal elementen van aangegeven, zoals die in mijn visie zijn. Ik ga daar nog niet inhoudelijk op in, maar ik heb alleen geprobeerd om aan te geven dat daar politieke keuzes in zitten, in die beleidskaders, en dat het mij goed lijkt om die politieke keuzes goed op tafel te krijgen en daar als raad bij betrokken te zijn. Dat heeft helemaal niks met wantrouwen in het ambtelijk apparaat te maken, integendeel, ik krijg graag voorstellen van het ambtelijk apparaat daarvoor. Waarbij ook duidelijk wordt welke politieke keuzes daarin gemaakt worden, zodat we daar met elkaar over van gedachten kunnen wisselen en waarmee [geluid valt weg] prima vorm daarvoor zijn.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik snap wel wat de heer Van der Meer zegt, alleen ik denk daar gewoon anders over. Ik vind van alles en nog wat richting de heer Hagoort aangeven: je moet wel dit en je moet wel dat en je moet wel zus, je moet wel zo. Ik bedoel, dat is allemaal leuk, maar nogmaals: ik denk dat we er vooral voor moeten zorgen dat we een goede werkbare situatie hebben. Onze politieke afweging, die kunnen we toch echt op een ander moment maken. Dat hoeft niet allemaal al verankerd te zijn van tevoren.

De voorzitter: En uw voorstel voor een werkbare situatie, die zou dan wat u betreft afhangen van? Of heeft u daar zelf een voorstel over?

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik denk dat de ambtelijke organisatie, als ik de mannen – het zijn vooral heel veel mannen – zo ken en weet hoe ze functioneren en hoe betrokken ze zijn bij de werkwijze, dat daar voldoende in zit van besef van hoe het voor de raad ook het beste werkbaar is, dus hoe het netste in een pakketje afgeleverd kan worden, zodat de raad daar vervolgens een politiek oordeel over kan vellen. Daar heb ik volledig vertrouwen in en ik zie dus echt geen aanleiding dat we weer extra groepjes, dingen, weet ik veel wat allemaal gaan creëren. Maar goed, afijn, dat is zoals ik erover denk.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Polat.

De heer Polat: Dank, voorzitter. Ik ben het natuurlijk eens met de voorgaande sprekers, ook met Irene, wanneer ze zegt: kom op, ambtenarenapparaat, kom maar met een voorstel, dan kunnen we daar nog een politiek sausje er overheen gooien. Dus wat betreft, daar staan wij ook als D66 achter. Wij zouden graag natuurlijk bijvoorbeeld over die normratio-cijfers, dat we bijvoorbeeld daarover gedachten kunnen wisselen of hoe we dat moeten gaan in regelen vooral voor de komende periode. Maar verder, wij wachten af wat het voorstel wordt van het ambtenarenapparaat.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Van den Bergh.

Mevrouw Van den Bergh: Voorzitter, ik kan hier kort op aansluiten. Ik vind ook: we hebben nu in de auditcommissie de gelegenheid gehad om daarover te praten, over deze nota en over de beleidskaders en we kunnen input geven zonder te proberen direct al te politiek te zijn. Wat ons betreft kan de ambtelijke organisatie aan de slag met deze opmerkingen en met een nota komen die we dan in Bestuur en Middelen gewoon politiek ook bespreken. Dat lijkt ons de weg te gaan.

De voorzitter: Dan heb ik gehoord, volgens mij, dat de heer Polat en mevrouw Van den Bergh instemmen met het voorstel van mevrouw Koene. Zijn er nog meer mensen – ja, mijnheer Oostenrijk ook, zie ik – zijn er nog meer die daar iets voor voelen, voor die werkvorm? Volgens mij is de hele commissie het eens met dat er vertrouwen in uw aanpak en dat u met een voorstel kunt komen met betrekking tot de nota en de verdere afhandeling daarvan. Is dat voldoende voor u, mijnheer Hagoort?

De heer Hagoort: Dank u vriendelijk, mevrouw Van Eck. Duidelijk, ja.

De voorzitter: Mooi.

6. Voorbereiding vergadering 7 april

De voorzitter: Dan gaan we, denk ik, verder met het volgende punt en dat is de voorbereiding van de vergadering op 7 april. Ik wist nog niet dat ik voorzitter zou zijn van deze commissie op dat moment, maar ik zag al een grote mail van de heer 't Lam in mijn mailbox verschijnen, dus mijnheer 't Lam, wilt u daar een toelichting op geven, alstublieft?

De heer 't Lam: Uiteraard, voorzitter. Excuus als de mail te groot was, maar het valt soms niet mee om in een paar woorden weer te geven wat je wil weergeven. Er ligt een raadsbreed aangenomen motie over SMART begroten. Daarin staat onder andere dat we voor de kadernota 2021 – en ik denk dat bedoeld is 2022 – van de auditcommissie daar iets van wordt verwacht. Ik zie nu dat die in april – en dat is de laatste vergadering voor de volgende kadernota komt – besproken moet worden. Ik vraag me af hoe dat dan zou moeten als je niet een stuk hebt. De SP heeft al in november aangegeven hoe zij daar tegenaan kijken, maar ik zou het prettig vinden als we dit in april gaan bespreken, dat we op voorhand ook meningen van andere fracties kennen en dat aan de hand van die verschillende meningen kijken hoe dat we daar het beste mee kunnen omgaan. Anders ben ik bang dat we een discussie krijgen zonder stuk, waar we niet echt uitkomen, en dat we dan eigenlijk na ruim een half jaar niet veel verder zijn. Maar ik heb ook een e-mail geschreven, en dat is hoe ik er tegenaan kijk, en misschien zijn er veel betere ideeën, om dat op een andere manier voor te bereiden.

De voorzitter: Kan de commissie meegaan met dit idee? Of zijn er andere voorstellen? Mijnheer Van Vliet.

De heer Van Vliet: Dank u wel, voorzitter. Ik ben nog even wat stil, omdat het altijd gepast is om eerst de commissie inderdaad een reactie te laten geven, maar ik wilde daar ook nog wel op reageren, dus ik weet niet of er nog andere reacties eerst zijn. Dan kan ik daar wat op reflecteren, op het idee van de heer 't Lam. Dat wil ik ook zeker doen.

De voorzitter: Ik zie alleen maar dat iemand het eens is met het voorstel. Dus misschien heeft u nog een mooie toevoeging.

De heer Van Vliet: Dan, de heer 't Lam stipte twee punten aan in zijn mail. Hij noemde er nu maar één. Ik wilde eigenlijk even met het andere punt beginnen, het dashboard. De suggestie die de heer 't Lam op dat punt doet is ook precies de gedachte die we daar als ambtelijke organisatie bij hebben, dus daar kunnen we wat ons betreft heel kort over zijn: dat gaan we op die manier ook doen. Dan het tweede punt, en dat wat hij nu benoemde in de commissie, de motie van de ChristenUnie-SGP. Daar is al het één en ander op gebeurd, daar refereert de heer 't Lam in zijn mail zelf ook al aan. Er is informatie verstrekt die verdiepend inzicht geeft in de begroting. Daar is, ik meen in september, in de auditcommissie al over gesproken. Dat is één aspect uit die motie van de ChristenUnie-SGP. Het andere aspect is de meetbaarheid, dat is nog niet in de commissie ter sprake gebracht en ook niet op een andere manier teruggelegd door het college bij uw raad, dus daar werken we momenteel nog aan, hoe we daar invulling aan willen geven. Dan wat betreft de deadline. De motie heeft, denk ik, per abuis 'kadernota 2021' gezegd. Dat moet vermoedelijk de kadernota '22 zijn, maar wij werken eigenlijk naar de begroting 2022 toe in de uitwerking van die motie, omdat die meetbaarheid en

dat inzicht, dat zit normaal gesproken niet in de kadernota, maar dat eindigt in de begroting. Daar moet de uitwerking zijn plek krijgen. Dus we hebben een iets langere scope wat betreft het ambtelijk perspectief als de heer 't Lam aanhaalt. Ook op dat vlak kunnen we nog doorspreken of de gedachten die we daarbij hebben – en dat kan aan de hand van een stuk – op dat moment goed zijn en dat we wel op de goede weg zitten naar de begroting toe of dat een bijsturing nodig is, omdat de motie wat anders bedoeld. Het is daarbij wel goed om te zeggen dat het eigenlijk een vraagstuk is wat wordt aangekaart, wat uw raad normaal gesproken vastlegt in de nota Kiezen, Sturen en Verantwoorden. Die wordt aan het begin van elke collegeperiode aan u aangeboden en ook door uw raad vastgesteld. Die bepaalt eigenlijk voor vier jaar hoe er wordt gestuurd en hoe er wordt verantwoord. Die nota staat ook straks voor de nieuwe collegeperiode aan het begin weer op de rol en dat is eigenlijk het moment om grote wijzigingen door te voeren. Dus vanuit ambtelijk perspectief is dan op voorhand dus de benadering dat het, verbetering is altijd goed, maar dat we niet de capaciteit klaar hebben staan om het wezenlijk anders te gaan doen, dat bepalen we altijd per collegeperiode. Dus in die zin zien we de gedachtevorming met de commissie ook wel als een erfenis aan de volgende raad, zodat we die inzichten goed mee kunnen nemen en ook kunnen verankeren in hoe we de komende vier jaar gaan werken. Dus dat is wel goed om in het perspectief erbij mee te geven. Dat zou nog een reflectie zijn vanuit de ambtenarij op de suggestie van de heer 't Lam.

De voorzitter: Even van mij een verduidelijkende vraag: zou dat dan wel op 7 april besproken kunnen worden? Of hoor ik u nu zeggen dat toch ook dat iets verder in de tijd moet, het liefst?

De heer Van Vliet: Hij staat geagendeerd op 7 april, dus in die zin houden we daar rekening mee. Maar de concrete uitwerking en een resultaat die zal er op 7 april dus nog niet liggen. Het is het aanscherpen van de gedachte die we op dat moment hebben: zitten we op de goede weg wat betreft die de uitvoering van de motie of moeten we daar nog op versnellen of op vertragen of iets anders gaan doen? Dus het staat wel gepland voor 7 april.

De voorzitter: Helder. Dank u. Mijnheer 't Lam.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter, en dank aan mijnheer Van Vliet voor zijn uitleg. Mijnheer Van Vliet zegt dat er al veel is gebeurd. Inderdaad, vorig jaar, volgens mij – toen zat ik nog niet in deze commissie – toen is er in april gesproken over een nadere splitsing van de begroting op productniveau naar kostensoorten. Dat heeft geleid tot een uitwerking die bij de begroting is gepresenteerd. Mijnheer Van Vliet knikt instemmend. Maar in diezelfde vergadering, waar de raad daar kennis van kon nemen, is vervolgens de motie aangenomen. Ik leg die dusdanig uit dat de raad niet tevreden is met datgene wat er gepresenteerd is, anders hadden ze die motie niet neergelegd unaniem. Dus ik zou eerst nog eens van de raadsfracties precies willen weten wat zij nu anders willen dan die kostensoorten, voor we weer aan allerlei ambtelijke uitwerkingen gaan werken. Want ik denk dat we langs elkaar heen praten anders. Op welk moment het dan precies moet ingaan, dat vind ik even iets minder interessant. Maar er ligt ook een opdracht van de raad om dat in ieder geval voor de volgende begroting aan te geven, hoe dat je daar dan of in de toekomst mee moet omgaan. Dus ik heb sterk behoefte aan reacties van andere fracties, hoe ze er tegenaan kijken, voor we weer aan de hand van ambtelijke stukken

gaan praten. Ook een beetje zonde van de ambtelijke tijd als er iets uitgewerkt wordt terwijl de raad misschien iets anders wil.

De voorzitter: Laat u horen. Ja, meestal is geen geluid een soort van instemmingsgeluid. Ik heb hier nou een reactie van mevrouw Van den Bergh. Even kijken. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, ik had uit de mail van de heer 't Lam niet begrepen dat aan de fracties hier input over gevraagd zou, niet dat dat op deze avond zou moeten gebeuren. Ik heb dit punt in elk geval niet inhoudelijk voorbereid en ik wil daar graag op terugkomen, maar dan op een later moment, nadat ik daar in mijn fractie over gesproken heb.

De heer 't Lam: Misschien even, voorzitter, dat ik reageer. Ik heb ook niet gevraagd om vanavond een reactie te krijgen, ik heb alleen gevraagd: kunnen we vanavond afspreken hoe we de volgende vergadering voorbereiden? Hebben we dan vooraf meningen van fracties? Mevrouw Van den Bergh zie ik dat ze aangeeft dat ze liever een ambtelijk stuk heeft, maar hoe kan je een ambtelijk stuk maken als je niet weet wat de raadsfracties willen? De raad heeft uitgesproken dat ze iets anders willen. Dus daar blijf ik een beetje op hameren: wat willen de verschillende fracties nu om te komen tot meetbare doelstellingen en meer inzicht in de budgetten, dan datgene wat de organisatie al gedaan heeft, met als gevolg deze motie?

De voorzitter: De heer 't Lam, ik denk dat het helder is. Als iemand daar nog behoefte aan heeft om daar voor 7 april op te reageren, dan kan hij dat gewoon via de mail doen. Op 7 april wordt ook dit stuk, of in ieder geval de kaders besproken, om te kijken, even af te stemmen, even te voelen of de richting zo juist is. Dus ik denk dat dat gewoon elkaar niet bijt en dat dat verder een prima afspraak kan zijn, dus dat als jullie nog iets willen mailen voorafgaand om het voor te bereiden naar aanleiding van die vragen van de heer 't Lam, doe dat dan. Dan staat het gewoon 7 april op de rol in de vorm die de heer Van Vliet voorstelt, met een aantal richtingen en bevindingen. Kunnen jullie daarmee akkoord gaan? Prima, dan is dat de afspraak.

Tenslotte

7. Rondvraag

De voorzitter: Dan punt 7. Heeft iemand nog iets voor de rondvraag? Volgens mij niet.

8. Sluiting

De voorzitter: Dan wens ik u allen een prettige avond en dank u wel voor uw bijdrage.